

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 346/2014-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 2. júla 2014 predbežne prerokoval sťažnosť E. M., zastúpenej advokátkou JUDr. Danicou Holováčovou, Poštová 14, Košice, vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 48 ods. 1 v spojení s čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Košice I sp. zn. 0 Tp 67/2013 zo 7. marca 2014 v spojení s uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6 Tpo 16/2014 z 28. marca 2014, namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 5 ods. 1 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Košice I sp. zn. 0 Tp 67/2013 zo 7. marca 2014 v spojení s uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6 Tpo 14/2014 z 3. apríla 2014 a namietaného porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajskej prokuratúry v Košiciach, Okresného súdu Košice I a Krajského súdu v Košiciach pri rozhodovaní o žiadosti prokurátora o predĺženie lehoty trvania väzby z 28. februára 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť E. M. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. mája 2014 doručená sťažnosť E. M. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 1 v spojení s čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 0 Tp 67/2013 zo 7. marca 2014 v spojení s uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 6 Tpo 16/2014 z 28. marca 2014, namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru uznesením okresného súdu sp. zn. 0 Tp 67/2013 zo 7. marca 2014 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 6 Tpo 14/2014 z 3. apríla 2014 a namietaného porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy postupom Krajskej prokuratúry v Košiciach (ďalej len „krajská prokuratúra“), okresného súdu a krajského súdu pri rozhodovaní o žiadosti prokurátora o predĺženie lehoty trvania väzby z 28. februára 2014.

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka je na základe viacerých uznesení vyšetrovateľa Prezídia Policajného zboru, národnej kriminálnej agentúry, národnej jednotky finančnej polície, expositúry Stred, Banská Bystrica, spoločne s viacerými ďalšími osobami trestne stíhaná za viaceré skutky právne kvalifikované ako pokračujúci zločin neodvedenia dane o poistného podľa § 277 ods. 1, 2 písm. a) a ods. 4 Trestného zákona s použitím § 138 písm. i) Trestného zákona a zločin skrátenia dane a poistného podľa § 276 ods. 1, 2 písm. c) a ods. 3 Trestného zákona s použitím § 138 písm. i) Trestného zákona. Sťažovateľka bola uznesením okresného súdu sp. zn. 0 Tp 67/2013 zo 6. septembra 2013 vzatá do väzby z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku (tzv. kolúzna väzba), pričom väzba začala plynúť 3. septembra 2013. O sťažnosti sťažovateľky proti tomuto uzneseniu okresného súdu rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 6 Tpo 36/2013 zo 17. septembra 2013 tak, že túto zamietol a písomný sľub sťažovateľky na nahradenie väzby neprijal.

3. Dňa 28. februára 2014 podal prokurátor krajskej prokuratúry na okresnom súde žiadosť o predĺženie lehoty trvania väzby o ďalších sedem mesiacov, t. j. do 3. novembra 2014, a súčasne podal návrh na rozšírenie dôvodov väzby o dôvod uvedený v § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (tzv. preventívna väzba). Okresný súd stanovil termín výsluchu sťažovateľky pre účely rozhodnutia o žiadosti prokurátora krajskej prokuratúry na 7. marec 2014. Sťažovateľka predložila pred naplánovaným výsluchom sudcovi pre prípravné konanie návrh zo 6. marca 2014, ktorým navrhla odňatie veci okresnému súdu (rovnako tak Okresnému súdu Košice II a Okresnému súdu Košice-okolie) a prikázanie veci Okresnému súdu Michalovce podľa § 23 ods. 1 Trestného poriadku. Túto žiadosť sťažovateľka odôvodnila v podstate tým, že diskriminácia jej osoby ako mediálne známej a mediálny tlak zjavne bráni sudcom označených súdov rozhodnúť jej trestnú vec v súlade so zákonom, objektívne, nezaujato a spravodlivo. Sťažovateľka poukázala na účelovú medializáciu jej veci a uverejňovanie nepravdivých článkov v médiách tesne pred rozhodovaním o jej väzobnej veci.

4. Sudca pre prípravné konanie okresného súdu uznesením sp. zn. 0 Tp 67/2013 zo 7. marca 2014 (ďalej aj „uznesenie o nevyklúčení sudcu“) rozhodol podľa § 32 ods. 3 a § 31 ods. 1 Trestného poriadku tak, že nie je vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania. Sťažovateľka podala proti tomuto uzneseniu sťažnosť, o ktorej krajský súd rozhodol uznesením sp. zn. 6 Tpo 16/2014 z 28. marca 2014 tak, že zrušil napadnuté uznesenie a podľa § 23 ods. 1 Trestného poriadku trestnú vec sťažovateľky okresnému súdu neodňal (ďalej aj „uznesenie o neodňatí veci“). Tomuto uzneseniu krajského súdu predchádzalo uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Ndt 4/2014 z 19. marca 2014, ktorým na návrh sťažovateľky rozhodol tak, že jej trestnú vec krajskému súdu neodňal.

5. Sudca pre prípravné konanie okresného súdu uznesením sp. zn. 0 Tp 67/2013 zo 7. marca 2014 (ďalej aj „uznesenie o predĺžení lehoty trvania väzby“) rozhodol podľa § 76 ods. 3 s poukazom na § 79 ods. 2 Trestného poriadku tak, že lehotu trvania väzby sťažovateľky predĺžil o 3 mesiace, keďže dôvody kolúznej väzby naďalej trvajú. Návrh

prokurátora krajskej prokuratúry na rozšírenie dôvodov väzby o tzv. preventívnu väzbu zamietol. Sťažovateľka, ako aj prokurátor krajskej prokuratúry podali proti tomuto uzneseniu sťažnosť, o ktorej krajský súd rozhodol na verejnom zasadnutí uznesením sp. zn. 6 Tpo 14/2014 z 3. apríla 2014 tak, že sťažnosť sťažovateľky, ako aj sťažnosť prokurátora krajskej prokuratúry zamietol.

6. Sťažovateľka v sťažnosti doručenej ústavnému súdu namieta porušenie svojich označených práv v troch základných rovinách:

(i) V súvislosti s jej návrhom na odňatie veci a prikázanie veci podľa § 23 ods. 1 Trestného poriadku namieta, že sudca pre prípravné konanie 7. marca 2014 po tom, ako uznesením rozhodol o svojom nevyklúčení z jej trestnej veci a ona proti tomuto uzneseniu zahlásila sťažnosť, nemal ďalej konať a nesmel rozhodnúť o návrhu prokurátora krajskej prokuratúry o predĺženie lehoty trvania väzby a rozšírenie dôvodov väzby. Ak napriek tomu konal a uznesením rozhodol o predĺžení lehoty trvania väzby, postupoval nesprávne a nezákonne, pretože v čase jeho rozhodovania existovali pochybnosti o jeho nezaujatosti proti nej. Sťažovateľka je preto názoru, že o predĺžení lehoty trvania väzby rozhodoval zaujatý sudca, ktorého úkony nemôžu byť podkladom na rozhodovanie súdu. Sťažovateľka v tejto súvislosti poukazuje na stanovisko najvyššieho súdu sp. zn. Tpj 15/06 a tvrdí, že ani krajský súd ako sťažnostný súd nesplnil svoju úlohu a iba prehľbil jej ujmu vzniknutú tým, že nerozhodol zákonne a spravodlivo o námietke zaujatosti. Tým došlo podľa jej názoru k porušeniu jej základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 144 ods. 1 ústavy.

(ii) Sťažovateľka ďalej namieta nedôvodnosť jej väzby a absenciu zákonných dôvodov na jej predĺženie uznesením okresného súdu o predĺžení lehoty trvania väzby o tri mesiace. Uzneseniu okresného súdu zo 7. marca 2014 a uzneseniu krajského súdu z 3. apríla 2014 v tejto súvislosti vytýka absenciu uvedenia konkrétnych skutočností, z ktorých vyplýva dôvodná obava z jej kolúzneho správania. Sťažovateľka tvrdí, že väzobný dôvod je založený na fikcii, a nie na reálnom podklade, opiera sa o výpoveď spoluobvinenej H. D., ktorá však nebola podporená žiadnymi ďalšími dôkazmi. Tvrdí, že vzhľadom na charakter veci (daňová trestná činnosť) ťažisko dokazovania spočíva na listinných dôkazoch a väzba jej aj v tejto súvislosti príliš prísnyim zaistovacím opatrením. Neobstojí

podľa jej názoru ani argument o komplikovanosti veci, dôvody uvedené v uzneseniach okresného súdu a krajského súdu nemožno považovať za nevyhnutné a spôsobilé legitimovať trvajúce pozbavenie jej slobody, pretože ide len o neisté, hmlisté a konkrétnymi skutočnosťami dostatočne neodôvodnené podozrenie.

(iii) Napokon sťažovateľka namieta, že celková doba konania a rozhodovania o žiadosti prokurátora krajskej prokuratúry o predĺženie lehoty trvania väzby nezodpovedala ústavným kritériám, keďže od podania žiadosti 28. februára 2014 až po doručenie uznesenia krajského súdu z 3. apríla 2014, ktoré nastalo 23. apríla 2014, uplynulo 54 dní (skoro dva mesiace). Táto doba podľa názoru sťažovateľky nezodpovedá kritériám rýchlosti a bezodkladnosti rozhodovania o väzobných veciach tak, ako tieto formuluje ňou citovaná judikatúra ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“).

7. V petite sťažnosti sťažovateľka žiada, aby ústavný súd túto prijal na ďalšie konanie a nálezom rozhodol tak, že:

(i) jej základné právo podľa čl. 48 ods. 1 v spojení s čl. 144 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru boli porušené uznesením okresného súdu sp. zn. 0 Tp 67/2013 zo 7. marca 2014 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 6 Tpo 16/2014 z 28. marca 2014. Súčasne žiada, aby ústavný súd zrušil označené uznesenie krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie,

(ii) jej základné práva podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru boli porušené uznesením okresného súdu sp. zn. 0 Tp 67/2013 zo 7. marca 2014 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 6 Tpo 14/2014 z 3. apríla 2014. Súčasne žiada, aby ústavný súd zrušil aj toto uznesenie krajského súdu a prikázal mu, aby sťažovateľku prepustil neodkladne z väzby na slobodu,

(iii) jej základné práva podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy boli porušené postupom krajskej prokuratúry, okresného súdu a krajského súdu pri rozhodovaní o žiadosti prokurátora o predĺženie lehoty trvania väzby z 28. februára 2014,

(iv) prizná jej primerané finančné zadosťučinenie v sume 20 000 € a náhradu trov konania v sume 340,90 €, ktoré majú podľa jej návrhu zaplatiť spoločne a nerozdielne krajská prokuratúra, okresný súd a krajský súd (primerané finančné zadosťučinenie), resp. okresný súd a krajský súd (trovy konania).

II.

8. Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi.

Podľa čl. 144 ods. 1 ústavy sudcovia sú pri výkone svojej funkcie nezávislí a pri rozhodovaní sú viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 a zákonom.

Podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom:... zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť jej v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

9. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

K namietanému porušeniu základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 144 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu o nevyhlúčení sudcu a uznesením krajského súdu o neodňatí veci

10. Zo sťažnosti a z príloh k nej pripojených vyplýva, že sťažovateľka podala 6. marca 2014, teda jeden deň pred jej plánovaným výsluchom k rozhodnutiu o predĺžení lehoty trvania väzby a zmene jej dôvodov, návrh na odňatie veci všetkým okresným súdom sídliacim v Košiciach a súčasne vzniesla námietku zaujatosti proti všetkým sudcom týchto okresných súdov. Sudca pre prípravné konanie okresného súdu napadnuté uznesenie o svojom nevyhlúčení odôvodnil tým, že:

„Námietka zaujatosti voči sudcovi pre prípravné konanie nie je dôvodná. Tvrdenie obvinenej o zaujatosti považujem za účelové a tendenčné zo strany obvinenej aj obhajkyne zmarit' vopred naplánovaný úkon. Keďže obvinená neuviedla žiadne relevantné skutočnosti, ktoré by spochybňovali nezaujatosť sudcu pre prípravné konanie, súd jej námietku zaujatosti považoval za nedôvodnú.“

Na podklade sťažnosti sťažovateľky proti uzneseniu o nevyhlúčení sudcu rozhodoval krajský súd ako sťažnostný súd a uznesenie o neodňatí veci odôvodnil tým, že:

„Sudca pre prípravné konanie je v danej veci činný od 6. 9. 2013... Preto nebol správny postup v tom smere, že dňa 7. 3. 2014, t. j. po viac ako šiestich mesiacoch vykonávania úkonov vo veci, rozhodol o námietke zaujatosti založenej v podstate na tvrdení, že je zaujatý ako sudca okresného súdu, ktorá námietka bola zakomponovaná do návrhu na odňatie a prikázanie veci.“

Na základe uvedených skutočností dospel sťažnostný súd k záveru, že nebolo potrebné vôbec rozhodovať o vylúčení, resp. nevyhlúčení sudcu nakoľko nebola vznesená námietka v zmysle § 31 ods. 4 Tr. por. bezodkladne a o takejto námietke sa v zmysle § 32 ods. 6 Tr. por. nekoná.

Sťažnostný súd preto zrušil napadnuté uznesenie, a rozhodol vo veci sám tak, že trestnú vec sťažovateľky podľa § 23 ods. 1 Tr. por. okresnému súdu neodníma...

Ako vyplýva z vyjadrení sudcov trestného úseku okresného súdu, okrem jednej sudkyne... šesť ďalších sudcov uviedlo, že sa necítia vo veci zaujať.

Žiada sa zdôrazniť, že inštitút odňatia a prikázania veci je prelomením ústavnej zásady (čl. 48 ods. 1 ústavy), že nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi a je výnimočným opatrením. Možno ho aplikovať len vtedy, ak existujú na takýto postup dôležité dôvody. Dôležitosť dôvodu musí byť porovnateľná s významom ústavného princípu neodňateľnosti veci zákonnému sudcovi.

Argumenty uvádzané sťažovateľkou nie sú takého charakteru, aby mohli spochybníť nezaujatosť všetkých, čo i len vo veci konajúcich členov senátu, alebo členov trestného úseku okresného súdu, nieto ešte všetkých sudcov príslušného súdu.

Napokon k námietke sťažovateľky, že sa cíti mediálne známou osobou, o ktorej médiá informujú, bez ohľadu, či informácia by mala byť z jej pohľadu negatívna alebo pozitívna, nemôže byť sama osebe dôvodom pre pochybnosti, či sudca vo veci rozhodne nestranne, v súlade so zákonom, lebo by nemohol vykonávať funkciu sudcu pre nesplnenie predpokladov výkonu tejto funkcie...

Sťažnostný súd sa pri svojich úvahách týkajúcich sa rozhodovania v predmetnej veci zaoberal ako aspektom objektívnym, tak i subjektívnym. Nezistil však existenciu objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočností, ktoré by vzbudzovali pochybnosti o nestrannosti sudcov trestného úseku okresného súdu v očiach strán a verejnosti...

Nakoľko sťažnostný súd skutočnosti, ktoré by bolo treba pokladať za skutočnosti predpokladané v § 31 ods. 1 Tr. por. judikatúre ESLP, ústavného súdu vo vzťahu ku všetkým sudcom – okrem jednej sudkyne a už vylúčeného sudcu – vo vzťahu ostatným sudcom trestného úseku okresného súdu nezistil, nezistil ani dôvody na odňatie veci tomuto súdu a preto podľa § 23 ods. 1 Tr. por. trestnú vec sťažovateľky tomuto súdu neodňal.“

11. Vzhľadom na princíp subsidiarity ustanovený v čl. 127 ústavy je vylúčená právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o sťažovateľkou uplatnených námietkach vo vzťahu k uzneseniu okresného súdu o nevyhlásení sudcu, pretože sa ochrana svojich práv mohla domáhať a aj sa domáhala podaním sťažnosti podľa § 185 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku. Ústavný súd z tohto dôvodu sťažnosť v tej časti, ktorá smeruje proti

uzneseníu okresného súdu odmietol pre nedostatok svojej právomoci podľa § 25 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde.

12. Vo vzťahu k napadnutému uzneseníu krajského súdu o neodňatí vecí ústavný súd uvádza, že zákonným sudcom je sudca určený v súlade s rozvrhom práce, ako aj sudca, ktorému bola vec pridelená na rozhodnutie z dôvodu vylúčenia iného sudcu (m. m. II. ÚS 118/02, II. ÚS 119/02). Vo veci sťažovateľky nie je sporné, že ako zákonný sudca okresného súdu pre prípravné konanie rozhodoval od jej vzatia do väzby v septembri 2013 dosiaľ JUDr. Milan Husťák, ktorý aj sám rozhodol o svojom nevyklúčení uznesením zo 7. marca 2014. Podľa názoru krajského súdu vyjadreného v uznesení o neodňatí vecí však menovaný sudca pre prípravné konanie o námietke zaujatosti nemal konať, pretože nebola vznesená bezodkladne. Krajský súd však zároveň v rámci postupu podľa § 23 Trestného poriadku preskúmal otázku možnej zaujatosti sudcu pre prípravné konanie, ako aj dôvody na prípadné odňatie vecí okresnému súdu a jej prikázanie inému súdu a dospel k záveru, že tieto nie sú dané.

13. Podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku z vykonávania úkonov trestného konania je vylúčený sudca alebo prísediaci sudca (ďalej len „prísediaci“), prokurátor, policajt, probačný a mediačný úradník, vyšší súdny úradník, súdny tajomník, asistent prokurátora a zapisovateľ, u ktorého možno mať pochybnosť o nezaujatosti pre jeho pomer k prejednávanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencom alebo pre pomer k inému orgánu činnému v tomto konaní.

Podľa § 32 ods. 3 Trestného poriadku o vylúčení z dôvodov uvedených v § 31 na základe námietky vznesenej niektorou zo strán v iných prípadoch ako podľa odseku 2 rozhoduje orgán, ktorého sa tieto dôvody týkajú.

Podľa § 32 ods. 4 Trestného poriadku proti rozhodnutiu podľa odsekov 2 a 3 je prípustná sťažnosť, po jej podaní sa vykoná len nariadený úkon trestného konania s výnimkou rozhodovania vo veci samej a úkon, ktorého nevykonanie by mohlo ohroziť účel trestného konania. Ak je výsledkom tohto úkonu uznesenie a proti tomuto uzneseniu je

prípustná sťažnosť, má sa za to, že strana podala sťažnosť popri sťažnosti proti rozhodnutiu podľa odseku 2 alebo 3; vziať späť možno len obe sťažnosti spoločne. O sťažnosti proti uzneseniu, ktoré je výsledkom úkonu, sa rozhodne až po rozhodnutí o sťažnosti proti rozhodnutiu podľa odseku 2 alebo 3.

Podľa § 32 ods. 6 Trestného poriadku o námietke zaujatosti strany, ktorá je založená na tých istých dôvodoch, pre ktoré už raz bolo o takej námietke rozhodnuté, alebo ktorá nebola vznesená bezodkladne podľa § 31 ods. 4 alebo ak je dôvodom námietky len procesný postup orgánov činných v trestnom konaní alebo súdu v konaní, sa nekoná; to platí aj o námietke, ktorá je založená na iných dôvodoch ako dôvodoch podľa § 31.

Podľa § 23 ods. 1 Trestného poriadku z dôležitých dôvodov môže byť vec príslušnému súdu odňatá a prikázaná inému súdu toho istého druhu a stupňa; o odňatí a prikázaní rozhoduje súd, ktorý je obom súdom najbližšie spoločne nadriadený.

Podľa § 23 ods. 3 Trestného poriadku návrh strany na odňatie a prikázanie veci nebráni vykonaniu nariadeného úkonu trestného konania, ak podľa súdu návrh neobsahuje dôležitý dôvod podľa odseku 1. O návrhu strany, ktorý je založený na tých istých dôvodoch, pre ktorý už bolo rozhodnuté, sa nekoná.

14. Z citovaných ustanovení Trestného poriadku je zrejmé, že aj keď sa okresný súd a krajský súd nezhodli na potrebe rozhodnúť o námietke zaujatosti vznesenej vo vzťahu k sudcovi pre prípravné konanie, ich napadnutými uzneseniami nemohlo dôjsť k zásahu do základného práva sťažovateľky na zákonného sudcu. Záver krajského súdu o nenaplnení požiadavky na bezodkladné vznesenie námietky zaujatosti je z pohľadu ústavného súdu akceptovateľný, pretože skutočnosti uvádzané sťažovateľkou v návrhu zo 6. marca 2014 okrem ich všeobecného a príliš abstraktného charakteru trvajú v podstate od septembra 2013, kedy bola vzatá do väzby. Možno teda aprobovať záver krajského súdu, že z dôvodu neskorého vznesenia námietky zaujatosti nebolo potrebné o tejto konať a rozhodnúť. Zároveň však krajský súd v záujme materiálneho prístupu k základnému právu sťažovateľky na zákonného sudcu preskúmal možnú pochybnosť o nezaujatosti zákonného sudcu, ako aj

ostatných sudcov trestného úseku okresného súdu v rámci konania a rozhodovania o návrhu sťažovateľky na odňatie a prikázanie veci. Keďže túto nezistil, nezistil ani dôležité dôvody na odňatie a prikázanie veci inému okresnému súdu. Dôvody uvádzané krajským súdom sú pritom zreteľné a zrozumiteľné, jeho úvahy vyvažujúce výnimočnosť tohto opatrenia s ústavným právom na zákonného sudcu podopreté odkazmi na relevantnú judikatúru ESLP a ústavného súdu majú racionálny podklad, sú konzistentné a ústavne akceptovateľné. Ústavný súd preto v otázke (i) absencie dôvodov na vylúčenie sudcu pre prípravné konanie, resp. všetkých sudcov označených okresných súdov, a v otázke (ii) absencie dôležitých dôvodov na odňatie a prikázanie veci nenachádza dôvod na korigovanie právneho záveru krajského súdu.

15. Nadväzne ústavný súd považuje za potrebné reagovať na tú časť sťažnosti, kde sťažovateľka tvrdí, že sudca pre prípravné konanie po zahlásení sťažnosti proti uzneseniu o svojom nevyhlásení nesmel konať ďalej a rozhodnúť o návrhu prokurátora na predĺženie lehoty trvania väzby a zmenu jej dôvodov. Citované ustanovenia Trestného poriadku predpokladajú situáciu, ktorá nastala v trestnej veci sťažovateľky, teda že námietka zaujatosti, resp. návrh na odňatie a prikázanie veci dôjde konajúcemu súdu v čase, keď už je nariadený úkon trestného konania. In concreto, sťažovateľka podala návrh zo 6. marca 2014 súc si vedomá toho, že na 7. marec 2014 je naplánovaný jej výsluch pre účely rozhodnutia o návrhu prokurátora z 28. februára 2014. Vzhľadom na časové limity trvania väzby v prípravnom konaní (§ 76 ods. 2 a 3 Trestného poriadku) bolo povinnosťou prokurátora podať návrh na jej predĺženie a povinnosťou sudcu pre prípravné konanie o tomto návrhu rozhodnúť tak, aby tieto lehoty boli zachované, v opačnom prípade by sťažovateľka musela byť prepustená na slobodu.

16. Podľa § 76 ods. 2 a 3 Trestného poriadku totiž platí, že základná lehota väzby v prípravnom konaní je sedem mesiacov; prokurátor je povinný prepustiť obvineného na slobodu najneskôr v posledný deň tejto lehoty, ak nepodá najmenej dvadsať pracovných dní pred jej uplynutím obžalobu, návrh na schválenie dohody o vine a treste alebo sudcovi pre prípravné konanie návrh na predĺženie tejto lehoty. Súd alebo sudca pre prípravné konanie rozhodne o väzbe alebo o návrhu prokurátora na predĺženie lehoty väzby

v prípravnom konaní tak, aby v prípade podania sťažnosti proti rozhodnutiu mohol byť spis predložený nadriadenému súdu najneskôr päť pracovných dní pred uplynutím lehoty, ktorá by bola lehotou väzby v prípravnom konaní alebo pred uplynutím lehoty väzby v prípravnom konaní; nadriadený súd rozhodne do uplynutia lehoty, ktorá by bola lehotou väzby v prípravnom konaní alebo lehoty, ktorá sa má predĺžiť, inak predseda senátu nadriadeného súdu prepustí obvineného z väzby na slobodu písomným príkazom, ktorý musí byť primerane odôvodnený.

17. Základná lehoty väzby u sťažovateľky mala uplynúť 3. apríla 2014 (sedem mesiacov po začatí jej plynutia). Označené časové súvislosti teda jasne indikujú dôvody, pre ktoré prokurátor a sudca pre prípravné konanie postupovali v uvedených časových súvislostiach. Zároveň podľa už citovaného § 32 ods. 4, resp. § 23 ods. 3 Trestného poriadku platí, že vznesenie námietky, resp. návrhu nebránia vykonaniu už nariadeného úkonu trestného konania, okrem rozhodnutia o veci samej. Nemožno rozumne pochybovať o tom, že rozhodnutie o predĺžení lehoty trvania väzby nie je na tieto účely rozhodnutím vo veci samej, a preto je sťažovateľkou uvažované stanovisko najvyššieho súdu sp. zn. Tpj 15/06 neaplikovateľné. Sudcovi pre prípravné konanie teda ani podaná sťažnosť proti uzneseniu o jeho nevyhlásení nebránila pokračovať vo výsluchu sťažovateľky ako obvinenej a v následnom procesnom rozhodnutí o predĺžení lehoty trvania jej väzby. Napokon skutočnosť, že na nariadenom úkone trestného konania môže dôjsť k vyhláseniu uznesenia, predpokladá aj už citované ustanovenie § 32 ods. 4 Trestného poriadku. Opačný prístup, ktorého aplikácie sa domáha sťažovateľka, t. j. prednostné rozhodnutie sťažnostného súdu o sťažnosti proti uzneseniu o nevyhlásení sudcu a až následné rozhodnutie sudcu pre prípravné konanie o návrhu na prokurátora na predĺženie lehoty trvania väzby, by skutočne mohol ohroziť, ak nie úplne zmariť striktnú a bezvýnimočnú zákonnú požiadavku na zachovanie lehôt podľa § 76 ods. 2 a 3 Trestného poriadku, a v prípade reálnej danosti zákonných dôvodov na predĺženie lehoty trvania väzby (pozri ďalej) aj ohroziť účel trestného konania.

18. Tieto skutočnosti existujúce spolu s ústavne akceptovateľným a riadne odôvodneným názorom krajského súdu o absencii pochybnosti o nezaujatosti sudcu

a absencii dôvodov na odňatie a prikázanie veci vylučujú možný zásah do základného práva sťažovateľky na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Z uvedených dôvodov bola sťažnosť v tejto časti odmietnutá ako zjavne neopodstatnená, keďže pri predbežnom prerokovaní nezistil ústavný súd možnosť porušenia označeného základného práva, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 101/03 alebo IV. ÚS 136/05).

K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru uznesením okresného súdu o predĺžení lehoty trvania väzby v spojení s uznesením krajského súdu o zamietnutí sťažnosti sťažovateľky, ako aj prokurátora

19. Sťažovateľka vo vzťahu k napadnutým uzneseniam namieta absenciu dôvodov na trvanie a predĺženie jej kolúznej väzby o ďalšie tri mesiace, poukazuje na stav a vývoj dokazovania v prípravnom konaní, sama hodnotí vykonané dôkazy a napokon navrhuje, aby vo vzťahu k týmto uzneseniam ústavný súd rozhodol o porušení jej označených práv.

20. Aj v tomto smere platí, že vzhľadom na princíp subsidiarity ustanovený v čl. 127 ústavy je vylúčená právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o sťažovateľkou uplatnených námietkach vo vzťahu k uzneseniu okresného súdu o predĺžení lehoty trvania väzby, pretože sa ochrany svojich práv mohla domáhať a aj sa domáhala podaním sťažnosti podľa § 185 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku. Ústavný súd z tohto dôvodu sťažnosť v tej časti, ktorá smeruje proti uzneseniu okresného súdu, odmietol pre nedostatok svojej právomoci podľa § 25 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde.

21. Pokiaľ ide o tvrdený zásah do označených práv uznesením krajského súdu, ústavný súd uvádza, že právo na osobnú slobodu garantované tak ústavou, ako aj dohovorom zaujíma v hierarchii základných práv a slobôd (ľudských práv a základných slobôd) popredné miesto. Pod osobnou slobodou sa rozumie voľný, ničím neobmedzený pohyb človeka, ktorý sa môže podľa vlastného rozhodnutia zdržiavať na určitom mieste alebo slobodne z tohto miesta odísť (III. ÚS 204/02). Každé pozbavenie osobnej slobody

musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivец pozbavený osobnej slobody, musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (I. ÚS 165/02, ale aj II. ÚS 55/98, I. ÚS 177/03, III. ÚS 7/00, I. ÚS 115/07). Z uvedenej zásady vyplýva, že porušenie zákona v prípade rozhodovania o väzbe zakladá zároveň aj porušenie čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ako aj čl. 5 dohovoru.

22. Väzba je najzávažnejším zásahom do osobnej slobody a do práv obvineného. Keďže ide o najzávažnejší zásah, vyžaduje po celý čas súdnu kontrolu jej ústavnosti a zákonnosti (III. ÚS 26/01). Je výsostným právom, ale aj povinnosťou všeobecného súdu dbať o to, aby doba väzby obvineného neprekročila nevyhnutnú hranicu. Na ten účel patrí všeobecnému súdu skúmať všetky okolnosti spôsobilé vyvrátiť alebo potvrdiť existenciu skutočného verejného záujmu odôvodňujúceho so zreteľom na prezumpciu neviny výnimku z pravidla rešpektovania osobnej slobody a uviesť ich v rozhodnutiach o žiadostiach obvineného o prepustenie na slobodu (Toth c. Rakúsko z 12. decembra 1991).

23. Ústavný súd už vo viacerých svojich rozhodnutiach zdôraznil, že jeho právomoc na rozhodovanie vo väzobných veciach predpokladá výlučne skúmanie toho, či sa v konaní pred väzobnými súdmi dodržali ústavno-procesné princípy takého obmedzenia osobnej slobody, akým je väzba obvineného (II. ÚS 76/02, IV. ÚS 83/03, IV. ÚS 171/03). Vychádzajúc z týchto základných princíпов ústavný súd posúdil sťažnosť sťažovateľky.

24. Ústavný súd sa oboznámil s napadnutým uznesením okresného súdu, sťažnosťou sťažovateľky aj prokurátora proti nemu, ako aj s napadnutým uznesením krajského súdu. V jeho písomnom vyhotovení tento najskôr rekapituloval dôvody uznesenia okresného súdu (výpovede členov organizovanej skupiny, ktorí priznali spáchanie stíhaných skutkov a usvedčujú sťažovateľku z organizovania daňovej trestnej činnosti, rozsiahlosť, reťazenie a organizovanú formu páchania trestnej činnosti), sťažnosti sťažovateľky, ako aj prokurátora, aby na vlastné odôvodnenie v podstatnom uviedol:

„Čo sa týka väzobného dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku sťažnostný súd je názoru, že tento je daný u obvinenej i v čase tohto rozhodovania.

Materiálne dôvody väzby boli skúmané sťažnostným súdom priebežne a to vždy pri rozhodovaní o opravných prostriedkoch podaných obvinenou, pričom opätovne poukazuje na dôvody uvedené v rozhodnutí zo dňa 17. 9. 2013 sp. zn. 6 Tpo 36/2013, v rozhodnutí zo dňa 17. 12. 2013 sp. zn. 6 Tpo 50/2013 a naposledy v rozhodnutí zo dňa 3. 2. 2014 sp. zn. 6 Tpo 2/2014 (predmetný postup je v súlade s uznesením ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 41/08)

K doposiaľ uvedeným skutočnostiam, ktoré vyplývajú z odôvodnenia citovaných rozhodnutí sťažnostného súdu vyplýva, že sa zaoberal v rámci sťažnostného konania námietkami, ktoré opätovne tvoria základ odôvodnenia podaného opravného prostriedku. K doposiaľ uvedenému je potrebné zopakovať, že u obvinenej došlo ďalej k rozšíreniu trestného stíhania ... jedná sa o ďalšie skutky v rámci pokračovacej trestnej činnosti, i keď sa týka rovnakých spoluobvinených osôb.

Sťažnostný súd opakovane pripomína, že práve úlohou vyšetrovacej väzby je zabezpečiť nerušený priebeh oficiálneho vyšetrovania a nadväzujúceho súdneho konania, pričom bolo to konanie obvinenej, ktoré založilo dôvody tzv. kolúznej väzby.

Z obsahu spisového materiálu taktiež vyplývajú konkrétne skutočnosti, ktoré odôvodňujú zotrvanie obvinenej v kolúznej väzbe a obvinenia voči obvinenej nie sú založené na skutočnostiach, ktorých sila slabne, podozrenie, že stíhané skutky spáchala obvinená, zatiaľ rozptýlené nebolo, ba práve naopak, dôkazy zadovážené doterajším vyšetrovaním toto podozrenie potvrdzujú aj naďalej a boli vznesené obvinenia pre ďalšie skutky.

Na pripomenutie uvádza, že práve tieto dôvody rátajú so situáciou, aby prípravné konanie nebolo ovplyvňované obvinenou, čo by bolo možné pokiaľ by sa nachádzala na slobode....

Sťažnostný súd v zhode so sudcom pre prípravné konanie konštatuje, že zo strany prokurátora bola dodržaná lehota uvedená v ustanovení § 76 ods. 2 Tr. Por. (formálny predpoklad), to znamená, že bol podaný v zákonnej lehote.

Vo vzťahu k splneniu podmienky, že predĺžiť lehotu trvania väzby možno len vtedy, ak nebolo možné pre obtiažnosť veci alebo z iných závažných dôvodov trestné stíhanie skončiť a prepustením obvineného na slobodu hrozí, že bude zmarené alebo podstatne sťažené dosiahnutie účelu trestného konania (materiálny predpoklad), sťažnostný súd dospel k nasledujúcemu záveru.

Obvinená je vo väzbe v trestnej veci, v ktorej je celkovo stíhaných viac ako dvadsať osôb, ona sama za viac ako sto čiastkových útokov so škodu prevyšujúcou päť a pol milióna eur, teda ide o skutkovo a právne náročnú vec.

Sťažnostný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach zistil splnenie podmienok pre rozhodnutie o predĺžení lehoty trvania väzby, spočívajúce v dôvodnosti podozrenia zo spáchania činov, pre ktoré boli vznesené obvinenia, danosť príslušného väzobného dôvodu, ďalej konštatuje nemožnosť skončiť prípravné konanie v doterajšej lehote väzby pre obtiažnosť veci, ako aj hrozbu zmarenia alebo podstatného sťaženia dosiahnutia účelu trestného konania prepustením obvinenej na slobodu. Toto konštatovanie zahŕňa nezistenie neprípustnej nečinnosti orgánov činných v trestnom konaní – návrh prokurátora by inak musel byť zamietnutý.

Sudca pre prípravné konanie postupoval v súlade so základným princípom, že väzba má trvať len nevyhnutný čas a ako súd rozhodujúci o predĺžení lehoty trvania väzby túto predĺžil len na dobu, ktorá sa javila v dobe rozhodovania ako nevyhnutná, nakoľko je v záujme obvinenej, aby väzba nebola predlžovaná bezdôvodne ihneď na maximálnu zákonom pripustenú dobu (vid' nálezh ústavného súd sp. zn. I. ÚS 11/01).

Sťažnostný súd postupoval v súlade s ustanovením § 76 ods. 3 Tr. Por., nakoľko ako nadriadený súd rozhodol do uplynutia lehoty, ktorá by bola základnou lehotou trvania väzby v prípravnom konaní.“

25. K takémuto odôvodneniu napadnutého uznesenia krajského súdu považuje ústavný súd za potrebné iba stručne uviesť, že neprislúcha ústavnému súdu, aby v rámci konania o ústavnej sťažnosti posudzoval, či dokonca skúmal existenciu dôvodov väzby sťažovateľky a splnenie zákonných podmienok jej predĺženia. To prislúcha zásadne všeobecným súdom. Ako už ústavný súd uviedol, v rámci konania o sťažnostiach vo väzobných veciach skúma, či sa v konaní pred väzobnými súdmi dodržali ústavno-procesné princípy obmedzenia osobnej slobody obvineného väzbou. Jedným z týchto princíпов je aj zákonnosť dôvodov na vzatie obvineného do väzby, jeho držanie v nej, ako aj jej prípadné predĺženie.

26. Podľa § 76 ods. 2 a 3 druhej a tretej vety Trestného poriadku základná lehota väzby v prípravnom konaní je sedem mesiacov; prokurátor je povinný prepustiť obvineného na slobodu najneskôr v posledný deň tejto lehoty, ak nepodá najmenej dvadsať pracovných dní pred jej uplynutím... sudcovi pre prípravné konanie návrh na predĺženie tejto lehoty. Predĺžiť lehotu väzby možno len vtedy, ak návrh podľa odseku 2 bol podaný včas a ak nebolo možné pre obťažnosť veci alebo z iných závažných dôvodov trestné stíhanie skončiť a prepustením obvineného na slobodu hrozí, že bude zmarené alebo podstatne sťažené dosiahnutie účelu trestného konania. Predĺženie lehoty väzby môže trvať až sedem mesiacov, lehota väzby v prípravnom konaní však nesmie presiahnuť dĺžku podľa odseku 7.

27. Pri rozhodovaní o návrhu prokurátora na predĺženie lehoty trvania väzby takto krajský súd v napadnutom uznesení skúmal, (i) či v porovnaní so stavom, ktorý bol v trestnej veci sťažovateľky v čase jeho skorších rozhodnutí (17. 9. 2013, 17. 12. 2013, 3. 2. 2014), trvajú zákonné dôvody väzby aj v čase jeho aktuálneho rozhodovania, (ii) či je naplnená zákonná podmienka obťažnosti veci ako prekážka skončenia trestného stíhania a (iii) či prepustenie sťažovateľky na slobodu môže viesť k zmareniu alebo podstatnému sťaženiu dosiahnutia účelu trestného stíhania. Kladné odpovede na všetky nastolené otázky viedli krajský súd k zamietnutiu sťažnosti sťažovateľky proti uzneseniu sudcu pre prípravné konanie o predĺžení lehoty trvania väzby o tri mesiace. Reakcia krajského súdu na zákonné predpoklady predĺženia lehoty trvania väzby a na sťažnostné dôvody sa síce môže javiť ako stručná, zároveň je však jasná, zrozumiteľná a presvedčivá. Nemožno opomenúť ani skutočnosť, že argumentácia krajského súdu nadväzuje a odkazuje na dôvody jeho skorších rozhodnutí vo väzobnej veci sťažovateľky. Ústavný súd v tomto smere uvádza, že odôvodnenie uznesenia sťažnostného súdu odkazujúce na predchádzajúce rozhodnutia v tej istej veci možno považovať síce za krajnú, no ešte stále ústavnoprávne akceptovateľnú alternatívu odôvodnenia (napr. IV. ÚS 41/08, II. ÚS 293/2010, I. ÚS 42/2012).

28. Pokiaľ ide o skutkové okolnosti vzatia do väzby a držania v nej, krajský súd v podstatnom konštatoval, že podozrenie o spáchaní stíhaných skutkov, ktoré majú znaky trestného činu, sťažovateľkou rozptýlené nebolo, naopak, dôkazy zadovážené vyšetrovaním toto podozrenie potvrdzujú aj naďalej. Vo vzťahu k dôvodom kolúznei väzby krajský súd

odkazom na dôvody uznesenia o predĺžení lehoty trvania väzby a svoje skoršie uznesenia poukázal na konkrétne výpovede spoluobvinených, resp. svedkov, z ktorých vyplýva, že sťažovateľka pred jej vzatím do väzby tieto osoby ovplyvňovala, a z toho vyplýva dôvodná obava, že by sa takéhoto konania mohla reálne dopustiť aj v prípade jej prepustenia na slobodu. V tomto smere zvýraznil aj ďalšie rozšírenie trestného stíhania o ďalšie skutky v rámci pokračovacej trestnej činnosti. Pokiaľ ide o splnenie zákonných predpokladov predĺženia lehoty väzby, tieto vzhliadol krajský súd v rozsahu stíhanej trestnej činnosti (počet stíhaných osôb, množstvo čiastkových útokov, rozsah činu), z toho vyplývajúcej nemožnosti jeho dovtedajšieho skončenia a obavy z možného kolúzneho správania sťažovateľky po jej prípadnom prepustení na slobodu. Úvahy krajského súdu tak po skutkovej, ako aj právnej stránke hodnotí ústavný súd ako rozumne odôvodnené, konzistentné a preskúmateľné.

29. Ako už ústavný súd uviedol, pre nedostatok ústavnej a zákonnej právomoci mu neprislúcha skúmať danosť zákonných dôvodov predĺženia lehoty trvania väzby u sťažovateľky, ani dopĺňať, rozvíjať či inak „vylepšovať“ odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu. Úlohou ústavného súdu je iba posúdiť ústavnú konformitu takéhoto uznesenia. V tomto smere ústavný súd konštatuje, že uznesenie krajského súdu spĺňa zákonné požiadavky na odôvodnenie uznesenia [§ 176 ods. 2 v spojení s § 76 ods. 3 a § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku] a podľa ústavného súdu je z hľadiska individualizácie konkrétnych skutočností zakladajúcich dôvod predĺženia lehoty trvania väzby sťažovateľky aj s ohľadom na doterajšiu judikatúru ústavného súdu ústavne konformné a akceptovateľné. Uznesenie krajského súdu nevykazuje znaky arbitrárnosti či svojvôle konajúceho súdu, krajský súd v sťažnosťou napadnutom uznesení konal a preskúmal rozhodnutie okresného súdu v rozsahu potrebnom na rozhodnutie o sťažnosti sťažovateľky aj prokurátora, a vzhľadom na to, že dospel k riadne odôvodnenému záveru o danosti dôvodov kolúznej väzby a splneniu zákonných podmienok jej predĺženia, obidve sťažnosti zamietol. Vychádzajúc z uvedených skutočností podľa záveru ústavného súdu napadnuté uznesenie krajského súdu nemohlo zasiahnuť do označených práv sťažovateľky, a preto aj v tejto časti bola sťažnosť odmietnutá pre zjavnú neopodstatnenosť.

K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľky postupom krajskej prokuratúry, okresného súdu a krajského súdu pri rozhodovaní o návrhu prokurátora na predĺženie lehoty trvania väzby z 28. februára 2014

30. Sťažovateľka v tomto smere vytýka konajúcim orgánom nedodržanie požiadaviek na urýchlené a bezodkladné rozhodnutie o žiadosti prokurátora, ktoré implicitne, resp. explicitne vyplývajú z označených práv podľa ústavy a dohovoru.

31. Pokiaľ ide o žiadosti obvinených osôb o prepustenie z väzby (čo však nie je prípad sťažovateľky v konaní o tejto sťažnosti), z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplývajú viaceré záruky, ktoré väzobne stíhaným obvineným (obžalovaným) poskytuje ústava a dohovor. Právo na súdnu ochranu v súvislosti s periodickým skúmaním dôvodnosti väzby, ako aj právo na urýchlené skúmanie dôvodnosti väzby sú obsiahnuté v čl. 17 ods. 2 ústavy. Ústavný súd taktiež vyslovil, že požiadavke neodkladnosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby nezodpovedá lehota počítaná na mesiace, ale na týždne. Tejto požiadavke preto spravidla nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca týždne (napríklad III. ÚS 255/03, III. ÚS 345/06, II. ÚS 353/06).

32. Podstatnou požiadavkou vyplývajúcou z čl. 5 ods. 4 dohovoru je aj to, aby súd rozhodol urýchlene o žiadosti obvineného o prepustenie z väzby. Keďže však vo veci sťažovateľky tentokrát nešlo o rozhodovanie o jej návrhu na prepustenie z väzby, ale naopak, o rozhodovanie o návrhu prokurátora na predĺženie lehoty trvania väzby, záruky vyplývajúce z čl. 5 ods. 4 dohovoru nie sú v tomto prípade priamo aplikovateľné.

33. Uvedené, samozrejme, neznamená, že aj pri rozhodovaní o žiadosti o prokurátora o predĺženie lehoty trvania väzby nemá súd konať a rozhodovať rýchlo a prednostne. Trestný poriadok v tejto súvislosti ustanovuje právny následok spojený s nedodržaním už uvedených lehôt podľa § 76 ods. 2 a 3 Trestného poriadku, ktorým je povinnosť predsedu senátu sťažnostného súdu písomným a odôvodneným príkazom prepustiť obvineného

z väzby na slobodu. Vo väzobnej veci s'azovateľky boli, pokiaľ ide o rozhodovanie o žiadosti prokurátora o predĺženie lehoty trvania väzby, relevantné tieto časové súvislosti:

- 28. februára 2014 podal prokurátor na okresnom súde návrh na predĺženie lehoty väzby (teda viac ako dvadsať pracovných dní pred uplynutím základnej lehoty väzby v prípravnom konaní – § 76 ods. 2 Trestného poriadku),

- 7. marca 2014 sudca pre prípravné konanie uznesením predĺžil lehotu trvania väzby s'azovateľky o tri mesiace (teda tak, aby v prípade podania s'aznosti mohol spis predložiť s'aznostnému súdu najneskôr päť pracovných dní pred uplynutím základnej lehoty väzby v prípravnom konaní – § 76 ods. 3 Trestného poriadku),

- 3. apríla 2014 krajský súd zamietol s'aznosť s'azovateľky aj prokurátora (rozhodol teda do uplynutia lehoty, ktorá by bola lehotou väzby v prípravnom konaní – § 76 ods. 3 Trestného poriadku).

34. Uvedené časové súvislosti a najmä súslednosť návrhu prokurátora, uznesenia okresného súdu a krajského súdu podľa názoru ústavného súdu neumožňujú urobiť záver o tom, že by s'azovateľkou označení porušovateľa práv skutočne zasiahli do jej práv v súvislosti s dĺžkou konania o žiadosti prokurátora o predĺženie lehoty trvania väzby. Pre účely rozhodovania o s'aznosti však ústavný súd musel zohľadniť aj konkrétne okolnosti prípadu, ktoré mali vplyv na konanie a rozhodovanie súdov a ktoré boli spojené s paralelným rozhodovaním o návrhoch s'azovateľky na odňatie a prikázanie veci trom okresným súdom, ako aj krajskému súdu, ktoré iniciovala s'azovateľka. Konečnému rozhodnutiu krajského súdu z 3. apríla 2014 totiž museli predchádzať uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Ndt 4/2014 z 19. marca 2014, ktorým na návrh s'azovateľky rozhodol tak, že jej trestnú vec krajskému súdu neodňal, ako aj uznesenie krajského súdu z 28. marca 2014 o neodňatí veci okresnému súdu. Až po týchto procesných rozhodnutiach mohol krajský súd rozhodnúť o s'aznosti s'azovateľky a prokurátora proti uzneseniu o predĺžení lehoty trvania väzby.

35. Ústavný súd preto hodnotí postup krajskej prokuratúry, okresného súdu, ako aj krajského súdu ako plynulý, urýchlený a v zásade bezprieťahový, teda v celosti zodpovedajúci požiadavkám vyplývajúcim z označených práv. Napadnuté uznesenie

krajského súdu z 3. apríla 2014 bolo právoplatné a vykonateľné už v tento deň [§ 184 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku], navyše bolo vyhlásené na verejnom zasadnutí krajského súdu za účasti sťažovateľky, ktorá s ním bola v tento deň aj oboznámená. Vo vzťahu k tejto časti sťažnosti teda ústavný súd konštatuje, že konanie všetkých označených orgánov rozhodujúcich o väzbe sťažovateľky možno ako celok považovať z hľadiska rýchlosti a bezodkladnosti konania za ústavne konformné. Od podania žiadosti prokurátora až do právoplatnosti a vykonateľnosti uznesenia krajského súdu (v dvojinštančnom konaní) uplynula doba necelých piatich týždňov, čo vzhľadom na priebeh konania a paralelné rozhodovanie o návrhoch sťažovateľky na odňatie a prikázanie veci nemožno hodnotiť ako ústavne nesúladne. Aj v tejto časti teda ústavný súd vyhodnotil sťažnosť sťažovateľky ako zjavne neopodstatnenú, čo bolo zároveň dôvodom jej odmietnutia.

36. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti v celosti už pri jej predbežnom prerokovaní sa ústavný súd ďalšími návrhmi sťažovateľky (bod 7 odôvodnenia uznesenia) nezoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. júla 2014